

Jydsk Medicinhistorisk Museumshave

Steno Museets medicinske urtehave med sine helende og giftige planter var i sin tid på en lokalhistorisk rejse for at blive en del af museet.

Det var op ad bakke, da en række førende naturvidenskabsfolk med overlæge dr. med. Ejner Hovesen i spidsen i begyndelsen af 1970'erne arbejdede på at etablere et medicinhistorisk museum i Aarhus.

For at fremme sagen havde de i 1971 dannet Medicinhistorisk Selskab, og i deres søgen efter en velegnet bygning fik de øje på professor Ingerslevs tidligere embedsbolig ved Fødselsanstalten. Men i første omgang fik de afslag på at anvende den ellers tomme bygning.

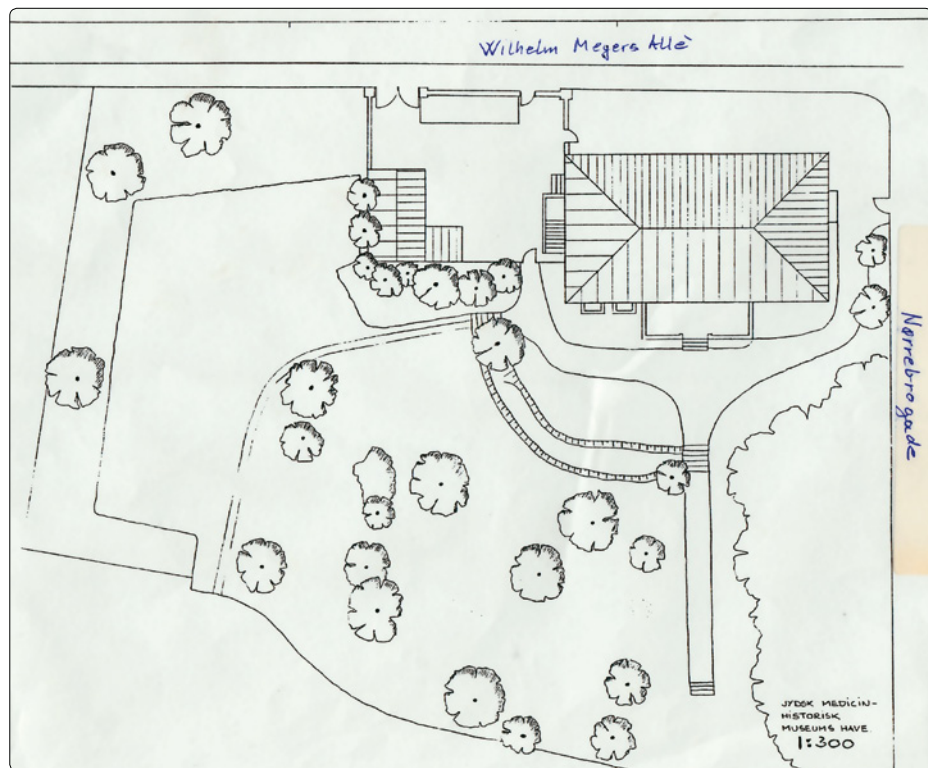
Bz-bevægelsen sætter fut i arbejdet

De fik uventet hjælp fra bz-

bevægelsen, som øjensynligt overvejede at besætte bygningen. Det fik Århus Amt til at tænke sig om en ekstra gang, og i 1977 fik Medicinhistorisk Selskab et uvurderligt skub fremad, idet amtet tilbød at stille hele overlægeboligen til rådighed til museumsformål, kvit og frit, uden lejeafgift og med el, vand og varme betalt. Man tilbød ovenikøbet at stille en portør til rå-

Her ses overlægeboligen bag Fødselsanstalten (Fi.J.) på hjørnet af Wilhelm Meyers Allé og Nørrebrogade. Ud fra bygninger på fraskårrede dele af billedet vurderes det at været taget omkring 1950. Altså længe før bygningen og haven fik museumsfunktion. Foto: Sylvest Jensen Luftfoto (udsnit), Creative Commons by-nc-nd 4.0.

Museumshavens første gartner, Charlotte Valløe, fik en arkitekt til at tegne denne plan over arealet omkring overlægeboligen.

dighed på fuld tid som en slags kustode.

En medicinhistorisk museumshave

I 1982 fik Ejner Hovesen og co. endelig succes med deres planer og åbnede Medicinhistorisk Museum. Der var fra starten indtænkt en medicinhistorisk museumshave, men den blev først etableret fem år senere.

Embedslægen Jens Donner blev involveret i museets arbejde og spillede en afgørende rolle som fortaler for etableringen af haven. Han var også medvirkende til, at gartner Charlotte Valløe blev ansat i 1987 til at planlægge og etablere den medicinske urtehave.

Hun fik doneret planter fra Vitskøl Kloster, Den gamle By, Øm Kloster og

Urtehaven Lindholm i Nørre Sundby. Haven blev anlagt som en biotophave med bl.a. "Bjerget", en stensætning med tørketåle-nde planter, "Skovbund" under buske med vekslende skygge og "Mose" med surbund. I maj 1988 kunne man endelig slå dørene op for den færdige have.

Man fik dog ikke lang tids fred til at nyde haven.

Et musealt ægteskab

I slutningen af 1980'erne besluttede Aarhus Universitet, at deres bygninger og området omkring Fødselsanstalten skulle renoveres. I den forbindelse skulle overlægeboligen fjernes – og Medicinhistorisk Museum var derfor nødt til at flytte. Heldigvis gav det grobund for et nyt og lykkeligt ægteskab mellem Medicinhistorisk Museum og Videnskabshistorisk Museum ved Ole Rømer-Observatoriet i Højbjerg.

Sidstnævnte manglede plads og var derfor interesseret i at samarbejde med Medicinhistorisk Museum om etablering af et nyt, fælles museum.

Aarhus Universitet støttede samarbejdet ved at stille en attraktiv grund til rådighed på C.F. Møllers Allé i

Humle er en af de planter, som har taget rejsen fra Øm Kloster via Jydsk Medicinhistorisk Museumshave til urtehaven ved Steno Museet. Foto: Anni Slot.

Universitetsparken. Da det også lykkedes at rejse de nødvendige midler til byggeriet, kunne det nye, fælles museum, Steno Museet, åbne i 1994.

Nyanlæggelse af urtehaven

Museet blev bygget med en muromkranset gårdhave, som gjorde det muligt at flytte Jydsk Medicinhistorisk Museumshave til

Steno Museet, give den et løft og etablere endnu flere lægeurter med hver deres historie i haven.

Haven blev planlagt og anlagt af Anemette Olesen som en temahave ud fra Henrik Smids bog *En Skøn Lystig Ny Urtegaard* fra 1577, som er den første urtebog skrevet på dansk. (Havens indretning og nyere historie er beskrevet i *Stenomusen* 72, 16-19.)

Den medicinske urtehaverumner i dag over 200 lægeplanter med mange forskellige medicinske egenskaber. Mange planters virkning er naturvidenskabeligt veldokumenteret, mens andres (endnu) ikke er undersøgt. Men havens re-kreative virkning vil mange skrive under på!

Anne Murmann Hansen

Til Steno Museets Venner

Ny dato for den udsatte generalforsamling

Foreningens generalforsamling 2020 skulle have fundet sted 18. marts, men måtte udskydes på grund af coronanedlukningen af museet. Ny dato for generalforsamlingen er **onsdag 26. august 2020 kl. 19.30** på Steno Museet. Dagsordenen kan ses side 19 i *Stenomusen* 80.

Redaktør søges stadig

Den gamle redacteur tog afsked med læserne i *Stenomusen* 80, men som det fremgår af kolofonen på modsatte side, står han også bag dette nummer. Steno Museets Venner søger stadig en afløser til arbejdet med *Stenomusen* og foreningens øvrige publikationer. Arbejdet er ulønnet, men særdeles spændende, og den gamle redacteur hjælper gerne i en overgangsperiode, som kan starte allerede nu. Vi håber at høre fra dig!